

Nuorten koulutus Helsingissä

- siirtymä peruskoulusta eteenpäin

Hanna Ahtiainen

Tiedustelut

Hanna Ahtiainen, p. 040 334 4776
etunimi.sukunimi@hel.fi

Julkaisija

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia,
kaupunkitieto

Osoite

PL 550, 00099 Helsingin kaupunki
(Siltasaarenkatu 18–20 A)

Puhelin

09 310 36377

Internet

www.hel.fi/kaupunkitieto

Tilaukset, jakelu

p. 09 310 36293
kaupunkitieto.tilaukset@hel.fi

Taitto

Fiander Graphics Oy

Kannen valokuva

Helsingin kaupungin kuvapankki

Saavutettavuus

Kuvioiden datat saa saavutettavassa muodossa
osoitteesta kaupunkitieto.kirjasto(at)hel.fi

Verkossa

ISSN 2736-9560

Sisällys

Johdanto	4
Haku perusopetuksen jälkeisiin koulutuksiin	5
Peruskoulun päättäneiden sijoittuminen jatkokoulutukseen	7
Nuorten osallistuminen toisen asteen koulutukseen	10
Toisen asteen opintojen kulku.....	13
Yhteenveto.....	17
Laatuseloste	18

Johdanto

Peruskoulun yhdeksännen luokan päättäminen on yksi merkittävimmistä nivelvaiheista nuorten elämässä. Tässä iässä tehdyt koulutusvalinnat suuntaavat pitkälti nuoren elämänpolkua. Laajemmin katsottuna peruskoulun jälkeiseen siirtymävaiheeseen liittyy toisen asteen koulutukseen haun ja sijoittumisen lisäksi erilaiset toiselle asteelle valmistavat koulutukset sekä myös toisen asteen opintojen onnistunut kulku – oikean koulutuksen löytäminen, opintoihin kiinnittyminen ja lopulta tutkinnon suorittaminen. Osalla nuorista siirtymä on lineaarinen ja katkoton, toiset hakevat oikeaa polkua pidempään ja nivelvaihe ikään kuin pitkittyy.

Tässä julkaisussa tarkastellaan nuorten siirtymää peruskoulusta eteenpäin. Julkaisussa kuvataan hakemista perusopetuksen jälkeisiin koulutuksiin sekä sijoittumista jatkokoulutukseen. Lisäksi luodaan katsaus toisen asteen koulutukseen osallistumiseen sekä opintojen kulkuun. Julkaisussa käytettyjen tietojen tuorein ajankohta on tilastosta riippuen vuosi 2019 tai 2020.

Haku perusopetuksen jälkeisiin koulutuksiin

Vuosittain yli 5 000 helsinkiläisnuorta päättää peruskoulun 9. luokan ja hakee perusasteen jälkeisiin koulutuksiin. Lähes jokainen (98,9 %) koulutuspaikkaa kevään 2020 hauissa hakeneista peruskoulun päättäneistä nuorista sai koulutuspaikan. Yhteensä 57 nuorta ei päässyt mihinkään hakemaansa koulutukseen, heitä oli siis prosentti kaikista hakijoista.

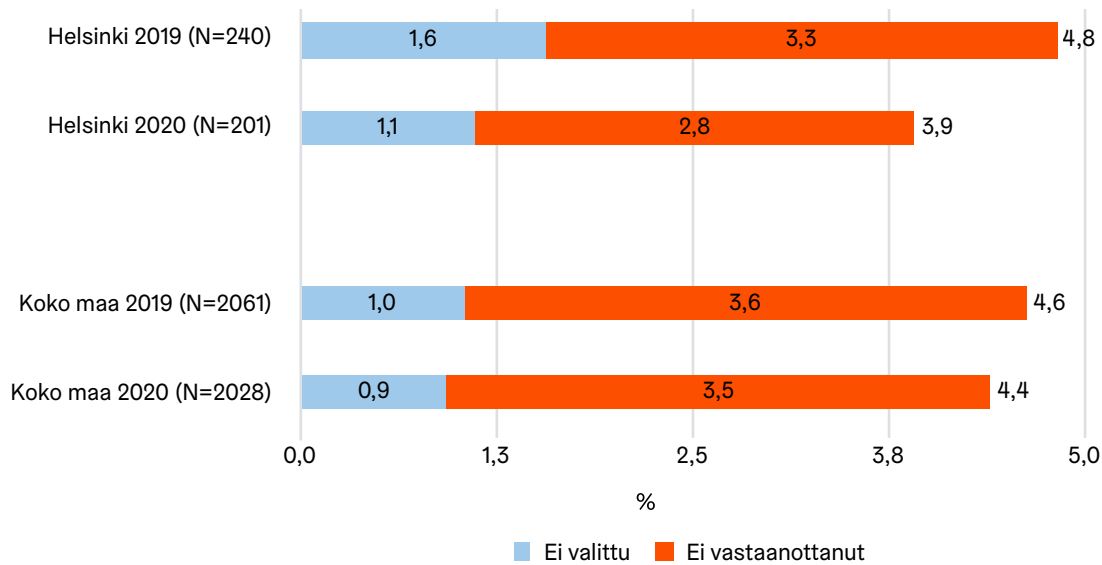
Kaikki koulutuspaikan saaneet eivät kuitenkaan ota tarjottua paikkaa vastaan. Saadun koulutuspaikan jätti vuonna 2020 vastaanottamatta 144 helsinkiläisnuorta, eli vajaa kolme prosenttia hakijoista. Näin ollen noin neljä prosenttia kevään 2020 hauissa hakeneista nuorista jäi ilman opiskelupaikkaa, ei siis tullut valituksi tai ei ottanut tarjottua paikkaa vastaan (kuvio 1). Helsinkiläisnuorista pienempi osuus jäi vuonna 2020 vaille koulutuspaikkaa, kuin koko maassa peruskoulun päättäjistä keskimäärin. Vuotta aiempaan verrattuna yhä harvempi nuori jäi ilman opiskelupaikkaa – sekä ei-valittuja että myönnetyn koulutuspaikan vastaanottamatta jättäneitä oli vuotta 2019 vähemmän.

Rekisteröidyltä äidinkieleltään muut kuin suomen-, saamen- tai ruotsinkieliset nuoret jäävät muita useammin hauissa vaille koulutuspaikkaa (kuvio 2). Helsinkiläiset vieraskieliset kuitenkin ottivat tarjotun paikan vastaan useammin, kuin vieraskieliset nuoret koko maassa keskimäärin.

Äidinkieleen katsomatta pojat sekä jäävät useammin valitsematta, että jättävät koulutuspaikan useammin vastaanottamatta kuin tytöt. Koko maassa sukupuolten välinen ero on pieni, mutta Helsingissä tyttöjen ja poikien välillä on selvä ero (kuvio 2). Vuoteen 2019 nähden ero sukupuolten välillä on Helsingissä kasvanut – tytöt pärjäsivät hauissa aiempaa paremmin, kun taas poikien joukossa vaille opiskelupaikkaa jääneitä oli hieman enemmän vuonna 2020. Äidinkielitarkastelu kuitenkin osoittaa, että vieraskieliset pojat saivat silti koulutuspaikan useammin nyt, kuin vuosi sitten.

Tiedot ovat peräisin Opetushallituksen toisen asteen hakutilastoista, eli mukana ovat vain hakuihin osallistuneet. Tiedot eivät siis kata täysin koko perusasteen päättäneitä ikäluokkaa. Toisen asteen koulutusreformit ovat tuoneet mukanaan myös jatkuvan haun, eli mahdollisuuden hakea koulutukseen yhteishaun ulkopuolella vuoden ympäri. Ne opiskelijat, jotka jäävät ilman koulutuspaikkaa kevään varsinaisessa haussa, ohjataan hakemaan mahdollisia vapaita paikkoja jatkuvassa haussa. Jatkuvan haun kautta valituista ei kuitenkaan ole tietoa valtakunnallisessa hakurekisterissä, joten he eivät ole tässä tilastossa mukana. Ammatillisen koulutuksen osalta jatkuva haku on ollut käytössä vuodesta 2018 alkaen ja lukiokoulutuksessa vuodesta 2020 alkaen. On myös syytä huomioida, että tässä tarkasteltu hakijatilasto ei kerro siitä, kuinka moni hauissa paikan vastaanottaneista lopulta aloittaa koulutuksessa.

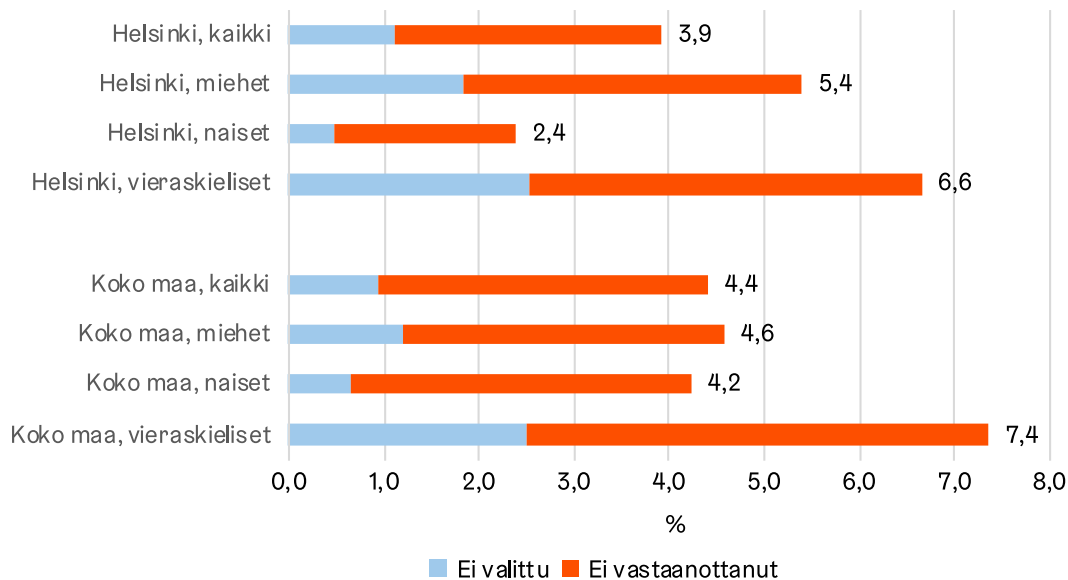
Kuvio 1. Perusasteen jälkeisissä hauissa vuonna 2019 ja 2020 ilman koulutuspaikkaa jääneiden osuus (ei valittu tai ei vastaanottanut) kaikista hakeneista 9. luokkalaisista Helsingissä ja koko maassa

Sisältää ammatillisen ja lukiokoulutuksen yhteishaun, valmistavan koulutuksen haun sekä ammatillisen erityisopetuksen haun. Tarkastelussa ovat 9.-luokan samana vuonna päättäneet alle 18-vuotiaat hakijat.

Lähde: Vipunen – Opetushallinnon tilastopalvelu (tiedot haettu 16.12.2020).

Kuvio 2. Perusasteen jälkeisissä hauissa vuonna 2019 ilman koulutuspaikkaa jääneiden osuus (ei valittu tai ei vastaanottanut) kaikista hakeneista 9. luokkalaisista Helsingissä ja koko maassa sukupuolen ja äidinkielen mukaan vuonna 2020

Sisältää ammatillisen ja lukiokoulutuksen yhteishaun, valmistavan koulutuksen haun sekä ammatillisen erityisopetuksen haun. Tarkastelussa ovat 9.-luokan samana vuonna päättäneet alle 18-vuotiaat hakijat.

Lähde: Vipunen – Opetushallinnon tilastopalvelu (tiedot haettu 16.12.2020).

Peruskoulun päättäneiden sijoittuminen jatkokoulutukseen

Pelkkien hakutilastojen tarkastelu ei kerro, kuinka moni peruskoulun päättävistä ja opiskelupaikan vastaanottaneista aloittaa jatko-opinnot seuraavana syksynä. Peruskoulun 9. luokan päättäneiden välitöntä koulutukseen sijoittumista kuvaavat tuoreimmat tiedot ovat vuodelta 2019.

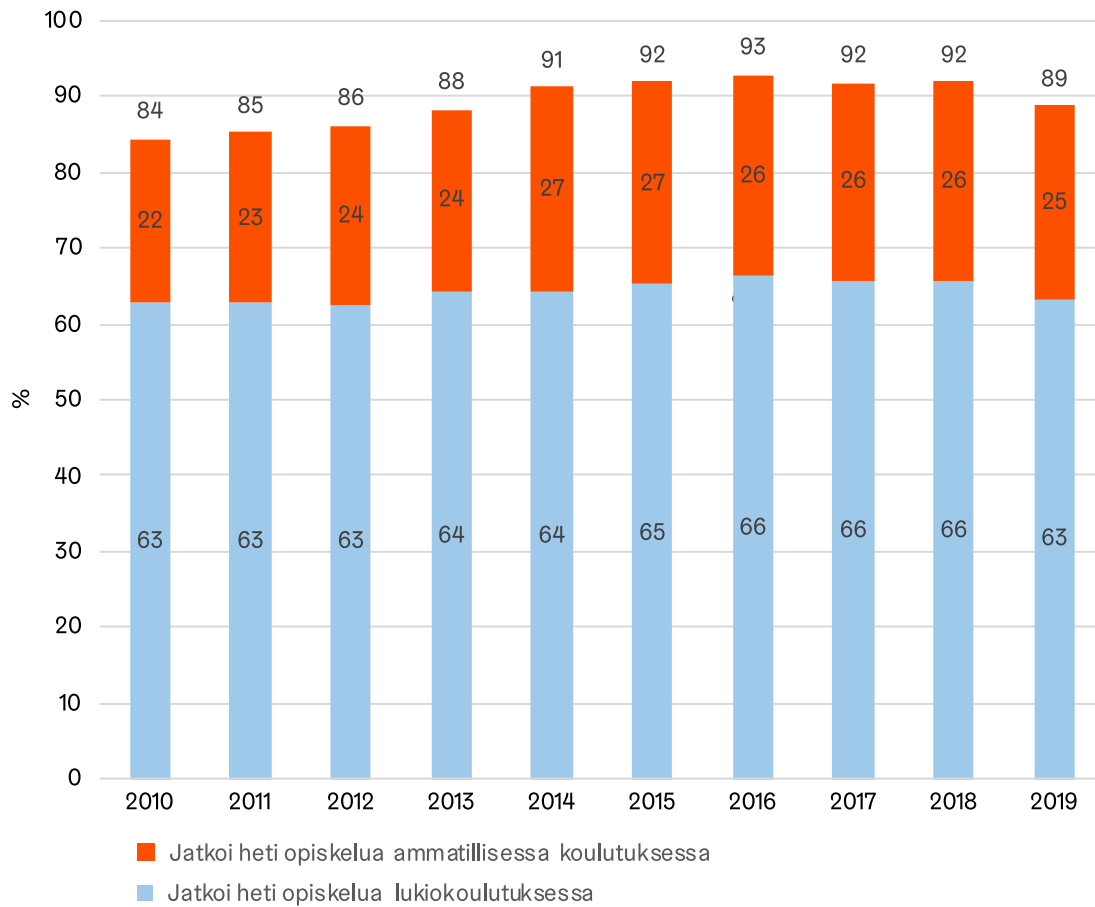
Kaikkiaan 89 prosenttia perusasteen päättäneistä jatkoi tutkintoon johtavassa koulutuksessa – 63 prosenttia jatkoi heti lukiokoulutuksessa ja 25 prosenttia ammatillisessa koulutuksessa (kuvio 3). Molemmissa koulutuksissa jatkaneiden osuus pieneni edellisvuodesta. 2010-luvulla tutkintovoitteiseen koulutukseen suoraan siirtyneiden osuus on pääsääntöisesti kasvanut ja muutaman edellisvuoden ajan osuus on pysytellyt samalla tasolla.

Siinä missä toisen asteen tutkintoon johtaviin koulutuksiin siirtyneiden osuus laskee, nivelvaiheen koulutukseen – toiselle asteelle valmistaviin ja valmentaviin koulutuksiin sekä lisäopetukseen (10-luokka) – siirtyneiden osuus kasvoi vuotta aiemmasta. Valmistavissa ja valmentavissa koulutuksissa jatkoi kaksi prosenttia ja peruskoulun lisäopetuksessa neljä prosenttia peruskoulun päättäneistä. Valmentava ja valmistava koulutus on erityisesti maahanmuuttajataustaisille ja vieraskielisille opiskelijoille tai erityistä tukea vaativille opiskelijoille suunnattua koulutusta.

Vaikka nivelvaiheen koulutuksiin siirtymisen yleistymisen kompensoi tutkintotavoitteiseen koulutukseen jatkamisen vähenemistä, silti aiempaa hieman useampi jäi kokonaan jatkokoulutuksen ulkopuolelle. Kaiken kaikkiaan Helsingissä peruskoulun 9.luokan päättäneistä 95 prosenttia sijoittui johonkin jatkokoulutukseen välittömästi peruskoulun päättämisen jälkeen vuonna 2019 (kuvio 5). Näin ollen viisi prosenttia (278 henkilöä) peruskoulun päättäneistä ei jatkanut missään koulutuksessa. Jatkokoulutuksen ulkopuolelle jääneitä oli vuonna 2019 Helsingissä vajaa prosentti enemmän kuin vuotta aiemmin, noin 50 henkilöä (kuvio 4). Peruskoulun jälkeen jatkokoulutuksen ulkopuolelle jääneiden osuus kasvoi vuonna 2019 jo kolmatta vuotta peräkkäin.

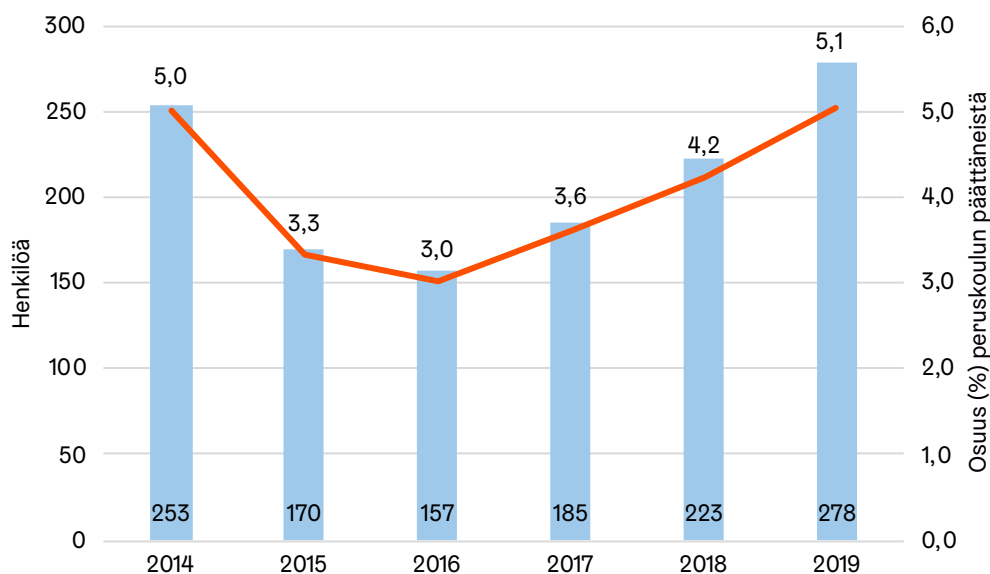
Peruskoulun päättäneet sijoittuvat Helsingissä jatko-opintoihin hieman heikommin, kuin muissa suurissa kaupungeissa ja koko maassa (kuvio 5). Esimerkiksi naapurikaupungeissa Espoossa 97 prosenttia ja Vantaalla 98 prosenttia jatkoi välittömästi johonkin koulutukseen peruskoulun päättämivuonna. Nivelvaiheen koulutuksiin siirtyminen on pääkaupunkiseudulla yleisempää, kuin muualla.

Kuvio 3. Peruskoulun 9. luokan päättäneiden välitön sijoittuminen tutkintoon johtavaan koulutukseen vuosina 2010–2019

Lähde: Tilastokeskus

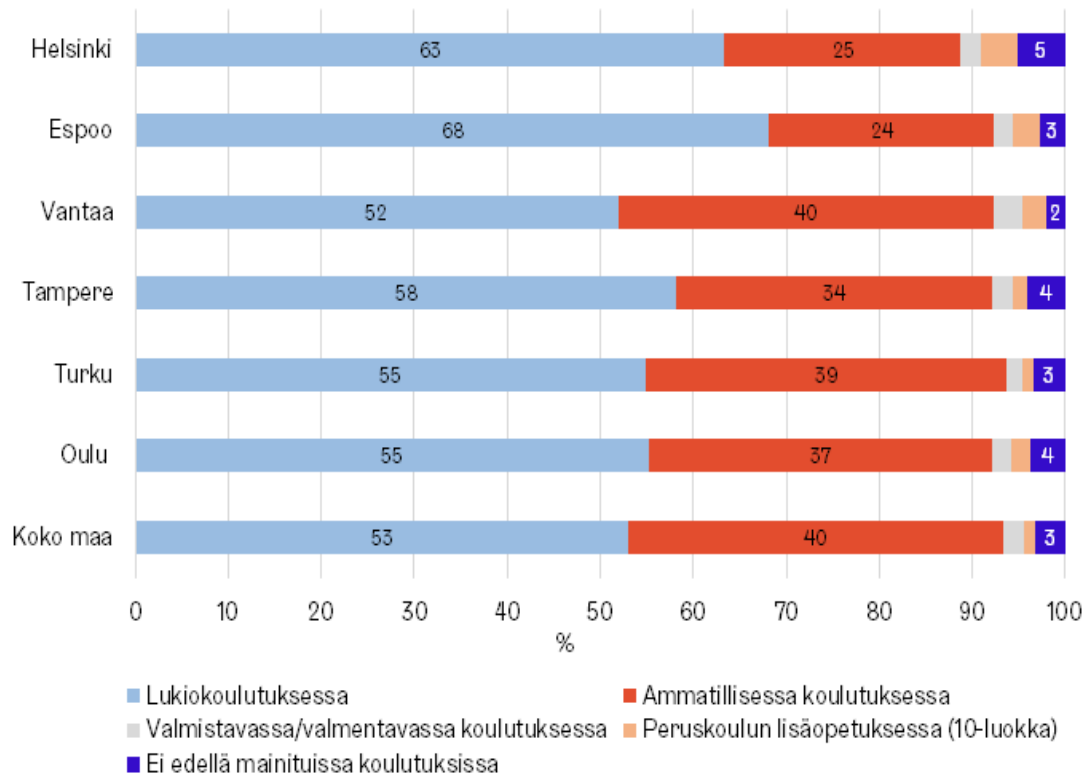
Kuvio 4. Peruskoulun 9. luokan päättäneet vuosina 2014–2019, jotka eivät siirtyneet peruskoulun päättövuonna jatkokoulutukseen

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 5. Peruskoulun 9. luokan päättäneiden välitön sijoittuminen jatkokoulutukseen kuudessa suurimmassa kaupungissa ja koko maassa vuonna 2019

Lähde: Tilastokeskus

Nuorten osallistuminen toisen asteen koulutukseen

Nuorten toivotaan siirtyvän suorittamaan toisen asteen tutkintoa suoraan perusasteen päättämisen jälkeen, joten 16–18-vuotiaat ovat ikäluokka, josta valtaosan pitäisi olla opiskelijana toisen asteen koulutuksessa. Toisen asteen koulutukseen osallistumista kannattaakin tarkastella juuri tässä ikäryhmässä. Tuorein tilasto toisen asteen opiskelijoista on vuodelta 2019.

Helsingiläisistä 16–18-vuotiaista 63 prosenttia suoritti tutkintoa lukiossa ja 27 prosenttia ammatillisessa koulutuksessa vuonna 2019 (taulukko 1). Yhteensä ikäryhmästä noin 91 prosenttia oli toisen asteen koulutuksessa. Koko maan nuorista selvästi harvempi opiskelee lukiossa (52 %) ja huomattavasti suurempi osa ammatillisessa koulutuksessa (43 %). Koko maassa 16–18-vuotiaista lähes 96 prosenttia opiskeli toisella asteella, eli Helsingissä osallistuvuus jää alle Suomen keskiarvon. Osallistumisaste tässä ikäryhmässä on pääkaupunkiseudun suurissa kaupungeissa ylipäätään matalampi kuin koko maassa, ja Helsingissä seudun heikoin.

Nuorten osallistuminen toisen asteen koulutukseen eroaa vahvasti äidinkielen mukaan. Suomenkielisistä 16–18-vuotiaista helsinkiläisistä 95 prosenttia ja ruotsinkielisistä 97 prosenttia osallistui toisen asteen koulutukseen, kun vieraskielisistä vastaava osuus oli vain 72 prosenttia vuonna 2019 (taulukko 2). Vieraskieliset tytöt osallistuvat poikia hieman useammin toiselle asteelle, kotimaankielisillä nuorilla sukupuolten välistä eroa ei juurikaan ole. Kuten koko maassa, myös Helsingissä tytöt ovat useammin lukiossa ja pojat ammatillisessa koulutuksessa. Vieraskieliset nuoret taas osallistuvat ammatilliseen koulutukseen hieman useammin kuin muut, mutta lukiokoulutuksessa osallistuvuus jää selvästi alemmas. Lukioon suuntaaminen on kuitenkin yleistynyt vieraskielisten nuorten – varsinkin tyttöjen – keskuudessa. Lukiokoulutuksessa on lisääntynyt etenkin Suomessa syntyneiden ulkomaalaistaustaisten eli niin kutsutun toisen sukupolven nuorten osuus, ja kasvun voi ennakoida jatkuvan tulevaisuudessa. Tämä on seurausta siitä, että toisen asteen koulutuksen suorittamisikään tulee entistä enemmän Suomessa syntyneitä maahanmuuttajien lapsia.

Taulukko 1. 16–18-vuotiaat toisen asteen koulutuksessa vuonna 2019

	16-18-vuotias väestö, henkilöä	Lukiossa, %	Ammatillisessa, %	Yhteensä opiskelijana, %
Helsinki	16 286	63,4	27,1	90,5
Espoo	9 990	67,5	24,4	91,9
Vantaa	7 511	51,3	41,8	93,0
Helsingin seutu	46 721	60,0	32,8	92,8
Suomi pl. Helsingin seutu	129 767	49,5	46,9	96,4
Suomi	176 488	52,3	43,2	95,5

Ammatillisen koulutuksen opiskelijat sisältää ammatillisen peruskoulutuksen ja lisäkoulutuksen koko- ja osatutkinto-opiskelijat osaamisen hankkimistavasta riippumatta. Osaamisen hankkimistapoja ovat oppilaitosmuotoinen koulutus, oppisopimus ja koulutussopimus. Lukio-opiskelijoiden määrä on 20.9. poikkileikkaustieto. Ammatillisen opiskelijoiden määrä on koko kalenterivuoden ajalta, eikä ole verrannollinen aiempien vuosien tietoihin. Väestömäärä on ajankohdasta 31.12.

Lähde: Tilastokeskus

Taulukko 2. Toisen asteen koulutuksessa olevat 16–18-vuotiaat helsinkiläiset sukupuolen ja äidinkielen mukaan vuonna 2019

	16-18-vuotias väestö, henkilöä	Lukiossa, %	Ammatillisessa, %	Yhteensä opiskelijana, %
Yhteensä	16 286	63,4	27,1	90,5
suomi	12 125	67,0	27,8	94,8
ruotsi	974	81,7	14,8	96,5
muu	3 187	44,3	28,1	72,4
Miehet	8 101	55,3	34,4	89,7
suomi	5 950	58,5	35,9	94,5
ruotsi	484	76,9	19,2	96,1
muu	1 667	37,6	33,5	71,0
Naiset	8 185	71,4	19,8	91,2
suomi	6 175	75,1	20,0	95,1
ruotsi	490	86,5	10,4	96,9
muu	1 520	51,7	22,1	73,8

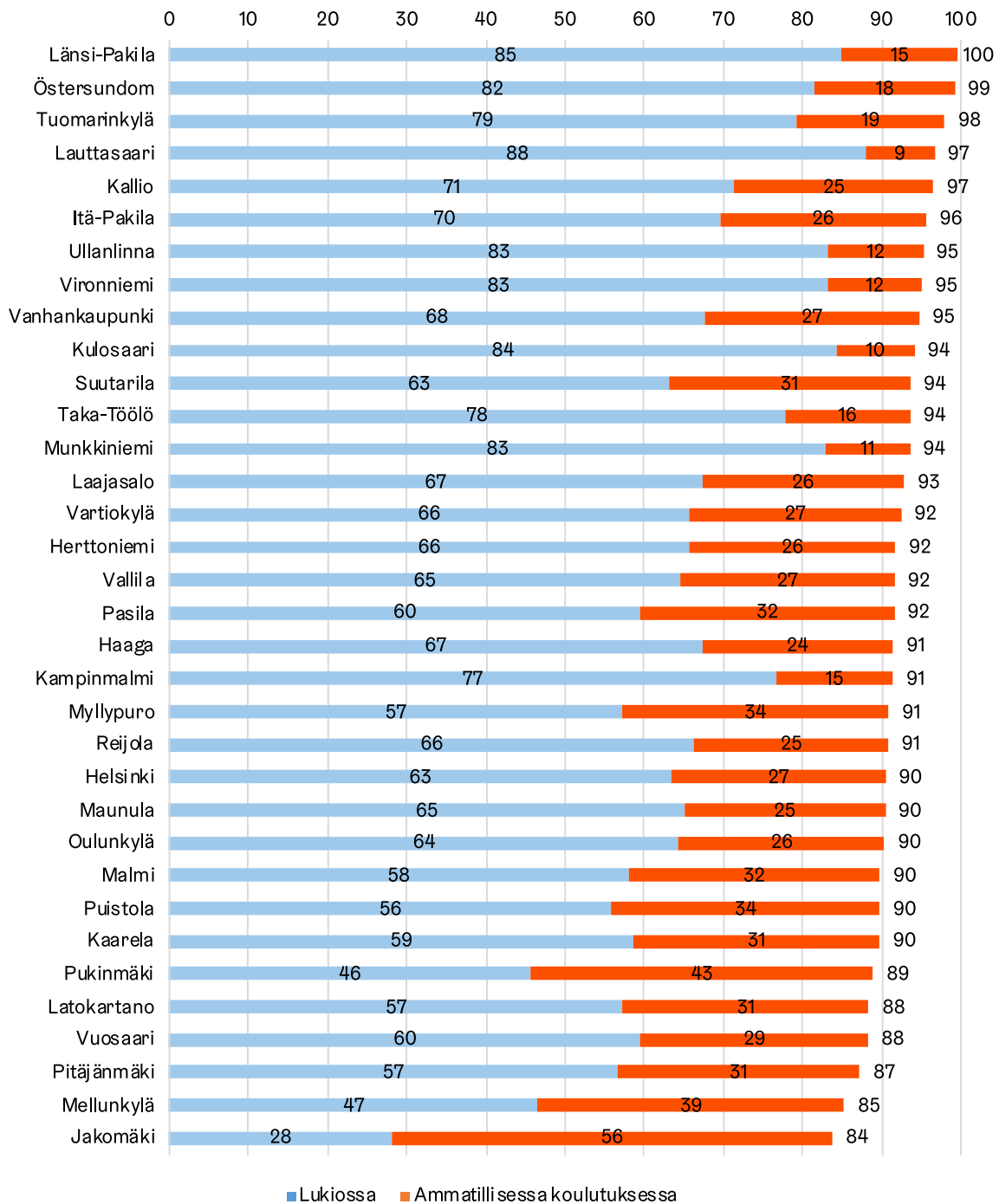
Ammatillisen koulutuksen opiskelijat sisältää ammatillisen peruskoulutuksen ja lisäkoulutuksen koko- ja osatutkinto-opiskelijat osaamisen hankkimistavasta riippumatta. Osaamisen hankkimistapoja ovat oppilaitosmuotoinen koulutus, oppisopimus ja koulutusopimus. Lukio-opiskelijoiden määrä on 20.9. poikkileikkaustieto. Ammatillisen opiskelijoiden määrä on koko kalenterivuoden ajalta, eikä ole verrannollinen aiempien vuosien tietoihin. Väestömäärä on ajankohdasta 31.12.

Lähde: Tilastokeskus

Helsingin sisällä on alueiden välisiä eroja siinä, miten suuri osa nuorista on toisen asteen koulutuksessa. Joillakin alueilla lähes kaikki nuoret ovat 16–18-vuotiaana suorittamassa toisen asteen tutkintoa, mutta joissain osissa kaupunkia osallistuminen jää selvästi vähäisemmäksi (kuvio 6). Alueet poikkeavat toisistaan myös siinä, valitsevatko nuoret lukion vai ammatillisen koulutuksen. Ilmiö heijastaa laajemmin alueiden sosioekonomista asemaa, kuten aikuisväestön koulutustasoa. Esimerkiksi korkeasti koulutetun väestön Lauttasaassa lähes yhdeksän kymmenestä 16–18-vuotiaasta opiskeli lukiossa, kun taas matalamman koulutustason Jakomäessä lukiossa oli vain kolmasosa ikäryhmästä, siinä missä yli puolet opiskeli ammatillisessa koulutuksessa.

Heikoimman ja parhaimman osallistuvuuden peruspiirien väliset erot kaventuivat Helsingissä nopeasti 2010-luvun alkupuolella, mutta tämä kehitys ei ole jatkunut enää viime vuosina. Vuonna 2019 ero toisen asteen koulutukseen osallistumisessa heikoimman ja parhaimman arvon saaneen peruspiirin välillä oli 16 prosenttiyksikköä, mikä on saman verran kuin viisi vuotta aiemminkin. Eri koulutusmuotojen suhteen alueiden väliset erot ovat säilyneet. Esimerkiksi lukiokoulutuksessa käyvien osalta matalimman ja korkeimman osallistuvuuden peruspiirien välinen ero oli 60 prosenttiyksikköä vuonna 2019. Ero on 2010-luvulla pysynyt 50 prosenttiyksikön tuntumassa, mutta muutamana edellisvuonna kääntynyt kasvuun.

Kuvio 6. Toisen asteen koulutuksessa olevat 16–18-vuotiaat peruspiireittäin Helsingissä vuonna 2019

Ammatillisen koulutuksen opiskelijat sisältää ammatillisen peruskoulutuksen ja lisäkoulutuksen koko- ja osatutkinto-opiskelijat osaamisen hankkimistavasta riippumatta. Osaamisen hankkimistapoja ovat oppilaitosmuotoinen koulutus, oppisopimus ja koulutussopimus. Lukio-opiskelijoiden määrä on 20.9. poikkileikkaustieto. Ammatillisen opiskelijoiden määrä on koko kalenterivuoden ajalta, eikä ole verrannollinen aiempien vuosien tietoihin. Väestömäärä on ajankohdasta 31.12.

Lähde: Tilastokeskus

Toisen asteen opintojen kulku

Vaikka valtaosa nuorista hakeutuu ja jatkaa peruskoulun jälkeen toisen asteen koulutukseen, nuorten valitsema koulutuspolku ei aina toteudu ongelmitta, ja osa koulutuksen aloittaneista keskeyttää opintonsa. Moni keskeyttäjä jatkaa pian jossain toisessa koulutuksessa. Kuitenkin pieni osa opintonsa keskeyttäneistä nuorista jättäytyy kokonaan koulutuksen ulkopuolelle. Toisen asteen opintojen keskeyttämistä voidaan seurata tarkastelemalla sitä, kuinka suuri osa opinnot aloittaneista on tietyn ajan kuluessa jättänyt koulutuksen kesken, eikä ole valmistunut tutkintoon. Tässä tarkastellaan 18-vuotiaiden ja sitä nuorempien opiskelijoiden keskeyttämistä, sillä oppivelvollisuuden laajentamisen näkökulmasta tämä on kiinnostava ikäryhmä.

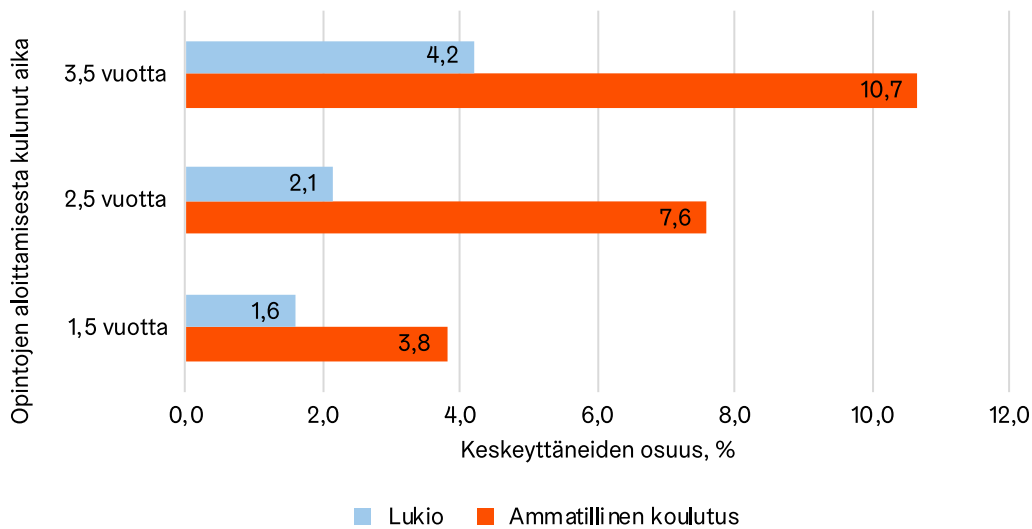
Tuorein seurantatieto on lukuvuonna 2015/2016 toisen asteen koulutuksen aloittaneista nuorista. Helsingissä tuolloin ammatillisen koulutuksen aloittaneista 18-vuotiaista tai sitä nuoremmista 3,8 prosenttia (78 henkilöä) oli jättänyt opinnot kesken ensimmäisen puolentoista vuoden sisällä, ja kahden ja puolen vuoden kuluttua osuus oli kaksinkertaistunut (kuvio 7). Kolmen ja puolen vuoden tarkastelujaksolla yhteensä 10,7 % tästä vuosikurssista oli keskeyttänyt, eikä ollut enää opiskelijana. Lukumääräisesti kyse on 219 opiskelijasta.

Lukion keskeyttäminen on harvinaisempaa. Lukiokoulutuksen Helsingissä lukuvuonna 2015/2016 aloittaneiden 18-vuotiaiden tai sitä nuorempien joukosta joukosta vain alle kaksi prosenttia (76 henkilöä) oli jättänyt opinnot kesken ensimmäisen puolentoista vuoden sisällä ja kahden ja puolen vuoden kuluttua osuus oli vain aavistuksen noussut (kuvio 7). Kolmen ja puolen vuoden sisällä opintojen aloittamisesta kaikkiaan 4,2 prosenttia oli keskeyttänyt opinnot kokonaan, eikä ollut enää missään opiskelijana tai suorittanut tutkintoa loppuun. Lukumääräisesti kyse on 195 opiskelijasta.

Kaikkiaan tarkasteltujen vuosikurssien toisen asteen opiskelijoista siis reilu 400 keskeytti opintonsa kolmen ja puolen vuoden seurantajaksolla. Noin kolmasosa näistä opinnot keskeyttäneistä ja vailla tutkintoa olevista nuorista oli työllisiä. Loppujen toiminnasta ei ole rekisterissä tietoa. Lukumääräisesti suurin osa keskeyttäjästä on suomenkielisiä miehiä. Vieraskielisten keskeyttäminen on kuitenkin suhteessa yleisempää, eli vieraskielisistä opiskelijoista suurempi osuus jättää tutkinnon kesken. Ammatillisessa koulutuksessa erot suomenkielisiin nähden ovat pienet, mutta lukiossa selvästi suuremmat. Esimerkiksi vieraskielisistä naisista kolmen ja puolen vuoden sisällä opintonsa keskeyttäneiden osuus oli kolminkertainen suomenkielisiin nähden ja miehilläkin kaksinkertainen. Lukumääräisesti kyse on melko pienestä joukosta nuoria, esimerkiksi lukiossa vieraskielisiä keskeyttäjiä oli Helsingissä tässä vuosikurssissa alle 40.

Pidemmän aikavälin suuntauksena 2000-luvulla on ollut se, että koulutuksen keskeyttäminen on vähentynyt. Viime vuosina keskeyttäneiden osuus on vakiintunut suunnilleen samoihin lukemiin. Kun tarkastellaan kaikkia nuorille suunnatun toisen asteen koulutuksen opiskelijoita Helsingissä, vuosittain kokonaan kesken jättäneiden osuus on ollut viime vuosina lukiossa noin kaksi prosenttia ja ammatillisessa noin yhdeksän prosenttia.

Kuvio 7. Lukuvuonna 2015/2016 opinnot lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa Helsingissä aloittaneiden joukko, keskeyttäneiden kumuloitunut osuus 1,5, 2,5 ja 3,5 vuotta aloittamisen jälkeen, 18-vuotiaat ja sitä nuoremmat opiskelijat

Lähde: Vipunen – opetushallinnon tilastopalvelu (tiedot haettu 8.12.2020).

Toisen asteen opintojen kulkua seurataan myös tarkastelemalla sitä, kuinka monta prosenttia koulutuksen aloittaneista on suorittanut tutkinnon tietyn opiskeluajan puitteissa.

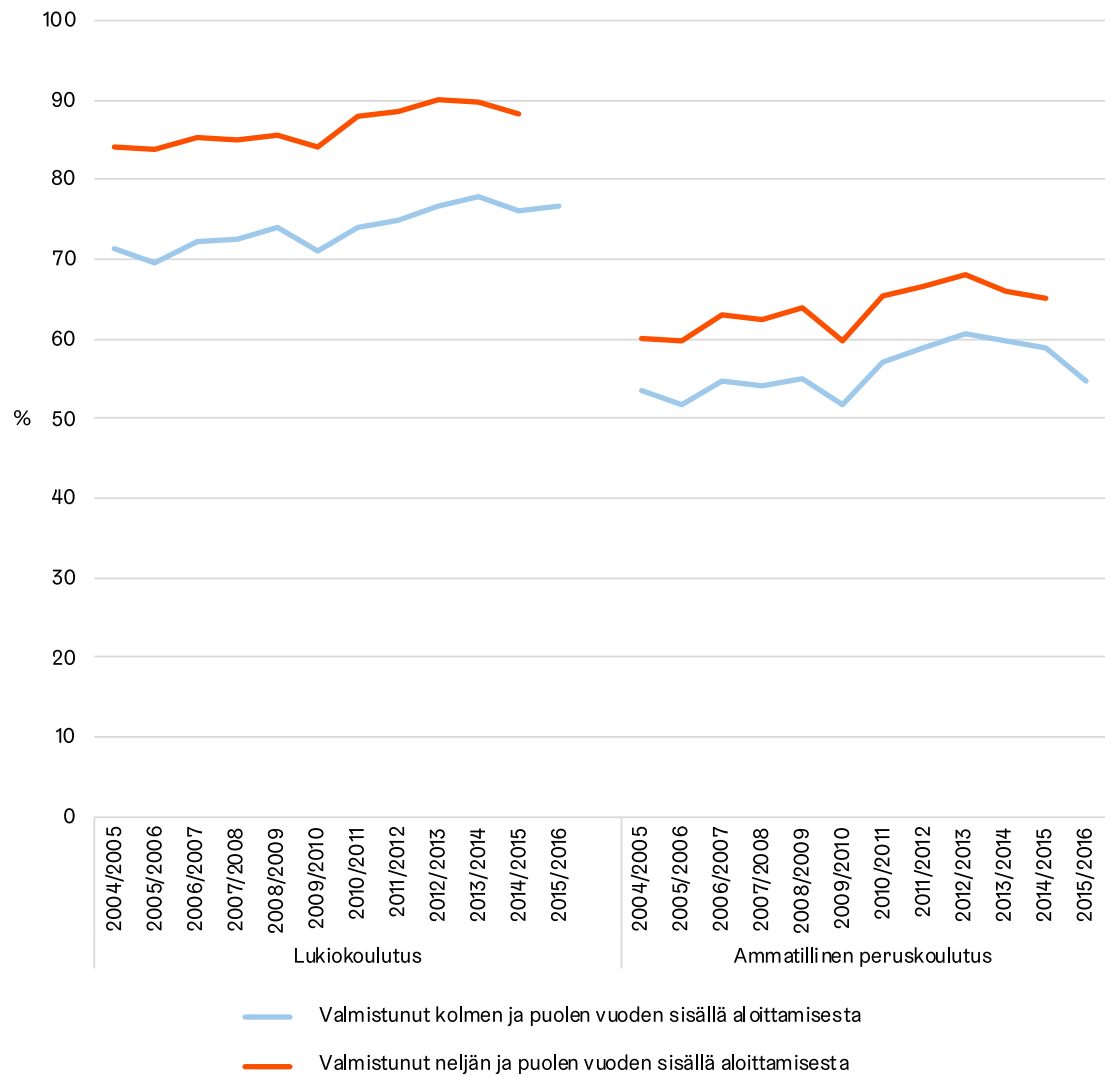
Lukiokoulutuksen läpäiseminen on vakaata ja valtaosa opinnot aloittaneista suorittaa tutkinnon. Helsingissä lukion nuorten koulutuksen lukuvuonna 2015–2016 aloittaneista 77 prosenttia oli valmistunut tutkintoon tavoiteajassa (3,5 vuotta) (kuvio 8). Koko maassa opintojen läpäisyaste vastaavassa opiskeluajassa oli korkeampi, 82 prosenttia. Ero kuitenkin tasoittuu neljän ja puolen vuoden opiskeluajan kohdalla, jolloin lähemmäs 90 prosenttia lukion aloittaneista on valmistunut. Toisin sanoen Helsingissä lukiolaisten opinnot venyvät useammin. Niin Helsingissä kuin koko maassakin lukiokoulutuksen suorittaminen on nopeutunut.

Ammatillista perustutkintoa opiskelevilla valmistumisprosentti jää huomattavasti matalammaksi. Ammatillisen perustutkinnon lukuvuonna 2015–2016 aloittaneista nuorista 51 prosenttia oli valmistunut kolmen ja puolen vuoden tavoiteajassa ja neljän ja puolen vuoden kuluttua 61 prosenttia oli valmistunut (kuvio 8).

Toisen asteen koulutuksen läpäisyssä on eroja väestöryhmittäin. Miehet läpäisevät tutkinnon harvemmin kuin naiset. Ero sukupuolten välillä näkyy etenkin ammatillisessa koulutuksessa (kuvio 9). Eroja on myös äidinkieliyhmittäin tarkasteltuna. Vieraskieliset nuoret suorittavat tutkinnon loppuun harvemmin kuin suomea, saamea tai ruotsia äidinkielenään puhuvat nuoret. Etenkin lukiokoulutuksen läpäisyaste jää vieraskielisillä pysyvästi huomattavasti muita alemmas, kun taas ammatillisessa koulutuksessa erot läpäisyasteessa äidinkielen mukaan ovat pienempiä.

Pitkällä aikavälillä tarkasteltuna toisen asteen tutkintojen läpäisyaste on kohonnut (kuvio 8). Lukiokoulutuksessa tutkinnon läpäisevien osuus on viime vuosina pysytellyt kuta kuinkin samalla tasolla. Ammatillisessa koulutuksessa läpäisyaste taas on niin Helsingissä kuin valtakunnallisestikin ollut jo muutaman vuoden laskussa. Valmistumisprosentti on pienentynyt sekä miehillä että naisilla ja kaikissa äidinkieliyhmissä.

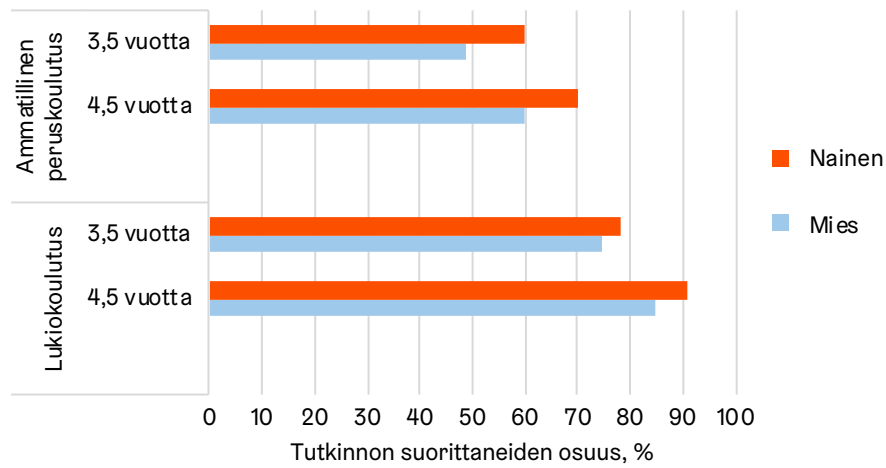
Kuvio 8. Tutkinnon suorittaneiden nuorten* kumuloitua osuus lukiokoulutuksen ja ammatilliseen perustutkintoon johtavan koulutuksen aloittaneista 3,5 ja 4,5 vuotta opintojen aloittamisesta Helsingissä

*Lukiokoulutuksen osalta mukana tarkastelussa ovat nuorten opetussuunnitelmassa aloittaneet ja ammatillisen peruskoulutuksen osalta alle 25-vuotiaat opiskelijat. Tarkastelussa mukana ovat vain tutkinnon alkuperäisessä tutkintolajissa suorittaneet.

Lähde: Vipunen – opetushallinnon tilastopalvelu (tiedot haettu 14.12.2020).

Kuvio 9. Tutkinnon suorittaneiden nuorten* kumuloitua osuus lukiokoulutuksen ja ammatilliseen perustutkintoon johtavan koulutuksen aloittaneista 3,5 ja 4,5 vuotta opintojen aloittamisesta sukupuolen mukaan Helsingissä

*Lukiokoulutuksen osalta mukana tarkastelussa ovat nuorten opetussuunnitelmassa aloittaneet ja ammatillisen peruskoulutuksen osalta alle 25-vuotiaat opiskelijat. Tarkastelussa mukana ovat vain tutkinnon alkuperäisessä tutkintolajissa suorittaneet.

Lähde: Vipunen – opetushallinnon tilastopalvelu (tiedot haettu 14.12.2020).

Yhteenveto

Lähes jokainen peruskoulun 9. luokan päättänyt kevään 2020 hauissa hakenut helsinkiläisnuori sai jonkin koulutuspaikan. Kuitenkin yksi prosentti hakijoista ei päässyt mihinkään koulutukseen. Kaikki koulutuspaikan saaneet eivät myöskään ota tarjottua paikkaa vastaan. Kaiken kaikkiaan 200 (3,9%) perusasteen jälkeisissä hauissa hakenutta helsinkiläisnuorta ei tullut valituksi tai ei hyväksynyt saamaansa opiskelupaikkaa. Sekä osuus että lukumäärä laskivat vuonna 2020 vuotta aiemmasta, mikä on hyvä suunta. Aiempina vuosina sekä hauissa ilman koulutuspaikkaa jääneiden osuudessa sekä jatkokoulutuksen ulkopuolelle jättäytyneiden osuudessa on ollut kasvua.

Valtaosa nuorista jatkaa peruskoulusta toisen asteen tutkintoon johtavaan koulutukseen. Noin 90 prosenttia helsinkiläisnuorista suorittaa 16–18-vuotiaana toisen asteen tutkintoa. Helsingin sisällä on kuitenkin alueiden välisiä eroja siinä, kuinka suuri osa nuorista on toisen asteen koulutuksessa. Ero heikoimman ja parhaimman osallistuvuuden peruspiirien välillä on 16 prosenttiyksikköä. Peruspiirien välinen kuilu kaventui Helsingissä nopeasti 2010-luvun alkupuolella, kun heikoimmin pärjäävien alueiden nuorten osallistuminen koulutukseen koheni huomasti. Kaventuminen ei ole kuitenkaan jatkunut enää viime vuosina, vaan ero on pysytellyt kuta kuinkin samoissa lukemissa.

Kaikilla nuorilla nivelvaiheen siirtymä ei ole suoraviivainen, ja osa päätyy keskeyttämään aloittamansa toisen asteen koulutuksen. Pieni joukko nuoria jättää opinnot kesken jo ensimmäisen puolentoista vuoden sisällä. Opintojen keskeyttäminen on selvästi yleisempää ammatillisessa koulutuksessa kuin lukiossa. 2000-luvulla pidemmän aikavälin kehityksenä keskeyttäminen on selvästi vähentynyt, mutta viime vuosina osuus on pysytellyt tasaisena. Toisen asteen tutkintojen läpäiseminen ei myöskään näytä viime vuosina enää kohentuneen.

Koronapandemiaa seurannut etäopiskelu ja sen synnyttämät oppimiserot ja jo ennestään heikommassa asemassa olevien opiskelijoiden vaikeudet ovat herättäneet huolta. Vuoden 2020 hakutilastojen valossa 9. luokkalaisten hakeutuminen perusasteen jälkeiseen koulutukseen ei näyttänyt heikentyneen korona-ajan seurauksena. Tietoja toisen asteen opiskelijoista tai opintojen kulusta ei ole vielä saatavilla vuodelta 2020, joten mahdollisia vaikutuksia toisen asteen opiskelijoiden tilanteeseen ei voi tilastojen valossa arvioida. Nähtäväksi jää, jättääkö koronapandemia jälkiä nuorten koulutuspolulle.

Jatkossa merkittävä koulutuspoliittinen uudistus muovaa nuorten koulutussiirtymiä. Vuonna 2021 oppivelvollisuusikä nousee 18 ikävuoteen, ja laajennus tulee voimaan ikäluokka kerrallaan. Velvoite hakeutua ja jatkaa toisen asteen koulutukseen tai nivelvaiheen koulutukseen koskee jo niitä nuoria, jotka päättävät peruskoulun keväällä 2021. Oppivelvollisuuden laajentamisen tavoitteena on, että jokainen nuori suorittaa toisen asteen tutkinnon, sillä osaamisvaatimukset työmarkkinoilla ovat kasvaneet, ja nykyään on hankalaa vakiinnuttaa asemaa työelämässä ilman mitään koulutusta.

Vaikka valtaosa nuorista siirtyy sujuvasti opiskelemaan ja suorittaa tutkinnon, pieni joukko kohtaa muita enemmän haasteita siirtymävaiheessa koulutuspolulla eteenpäin. Siirtymävaiheessa on tunnistettavissa eroja väestöryhmittäin – vieraskieliset pärjäävät yhä kotimaankielisiä heikommin ja poikien keskuudessa vaikeuksia on useammin kuin tyttöillä. Enemmän haasteita kohtaavan joukon tunnistaminen, tukeminen ja ohjauksen vahvistaminen oikean koulutusreitit löytämiseksi onkin myös jatkossa tärkeää.

Laatuseloste

Aineisto

Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen tietoihin ja opetushallinnon ylläpitämän Vipunen-tilastotietokannan tietoihin. Tilastokeskuksen tiedot on haettu sekä avoimista tietokannoista että maksullisista tietokannoista. Aineistona on myös käytetty Helsingin kaupungin Tilastokeskuksesta tilaamaa koulutustilastoaineistoa. Opetushallinnon Vipunen-tietokanta on Opetushallituksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön ylläpitämä avoin tilastotietokanta. Tilastolliset määrittelyt ja tehdyt rajaukset on selostettu jokaisen osion kohdalla. Tuorein tieto vaihtelee tilastosta riippuen.

Edelliset tiedot

Helsingin kaupunginkanslian tilastoja 2019:15.

**Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia
kaupunkitieto**

**Julkaisutilaukset
p. 09 310 36293**

**Internet
www.hel.fi/kaupunkitieto**